

Je babička fanatik?

Fanatismus je všeobecně chápán jako extrémní podoba netolerance. Je to vášnivá, slepá zaujatost pro něco nebo někoho, co bezvýhradně přijímáme. Je spojen s iracionalitou a nesnášenlivostí ke všemu odlišnému. Pro fanatického člověka je příznačné, že již předem odmítá dialog a cítí se být

povolán všechno odlišné rovnou odsoudit, separovat nebo nejlépe ze všeho zničit.

Fanatik miluje slovo *pravda*, ba přímo je nadužívá, hýčká si je. Je to ale zvláštní pravda: taková ta s velkým písmenem na začátku – Pravda, která automaticky odsouvá nositele jiných názorů do sféry *nepravdy*, do sféry Lži. Což každého, kdo stojí za *svou Pravdou* či za *naši Věci* (oboje míněno s velkými písmeny), vede k jedinému logickému důsledku: nepřátele je nutno rozdrtit. A protože nepřítel absolutní pravdy je absolutním nepřítelem, neexistuje již žádné vyšší kritérium, podle kterého by fanatik měl posuzovat své jednání. Všechno je mu pak dovoleno.

Ve skutečnosti jsme až doposud mluvili o druhotném, přeneseném významu slova *fanatik*. Původní význam tohoto slova nebyl tak hrozný.

Slovo *fanatik* pochází z latinského *fanum* čili „posvátné místo“. A v římském náboženství se jako fanatik označoval člověk, který vyšel z chrámu, kde se setkal se svým božstvem, a byl naplněn posvátným prozřením.

Naštěstí i v dnešní době u kteréhokoli chrámu, u kterékoli mešity a u kterékoli synagogy najdete mnoho takových *fanatiků* v původním významu. Jsou to lidé, kteří nemluví a nemyslí s velkými písmeny na počátku „velkých“ slov, ale zato se třeba umí navzájem domluvit a díky hodnotám,

které uznávají, vycházejí z přirozeného předpokladu, že svět a lidé jsou v zásadě dobří.

Je to například babička, která celý týden chřadne, ale v neděli, když ji mladí přivezou domů z kostela, je celé odpoledne jako vyměněná, prostoupená zvláštní energií. Je to muž nebo žena, kteří vycházejí z koncertní síně a jsou ještě prodchnuti nádhernou hudbou. Je to dítě, kterému září oči, neboť si vyzkoušelo něco velkého (jízdu na koni, přechod přes provazový most, zabrnkání na kytaru...).

V takových chvílích nepřemýšlejí lidé o tom, že je svět v zásadě dobrý. Nemusí, oni to totiž vědí a k jeho dobrotě svým postojem přispívají.

Nevím, jestli bůh opravdu existuje. Ale vím docela jistě, že ten zdegenerovaný, destruktivní fanatismus nemůže pocházet od boha, nemůže být bohem inspirován.

Proč to vím tak jistě? Protože Bůh židovského, křesťanského i islámského náboženství (stejně jako většiny ostatních) je vždy tvůrce, stvořitel. A onen zdegenerovaný fanatismus je přece přímým opakem tvoření – staví pouze na destrukci, ničení toho, co jiní vytvořili, na zabíjení myšlenek i lidí. Neznám fanatika, který by říkal „vytvořme“, ale jen takové, kteří říkají „musíme rozdrtit“. A proto je jejich fanatismus bezvýchodný, a i když může napáchat mnoho zlého, zvítězit nemůže.